

POL 498 Rozhodování ve veřejné sféře, 17.3. 2016

Model Policy Paradox II.

Problémy

VILLAINS

WITHOUT THE DARKNESS,
THERE CAN BE NO LIGHT

Tradiční policymaking teorie x Policy Paradox

PL 498: Rozhodování ve veřejné sféře

Tradiční názory: prezentace problému umožňuje měřit rozdíly mezi stávajícím stavem a navrženým řešením

PP: Změny jsou neměřitelné, při politickém rozhodování proti sobě stojí víc interpretací, často založených na jiných kategoriích, které nelze porovnávat.

„Cíle“ politik jsou tak nejasné a partikulární

Způsoby prezentace (rámování) problémů

POL 498 Rozhodování ve veřejné sféře

- 1. Symboly**
- 2. Čísla**
- 3. Případy**
- 4. Zájmy**
- 5. Rozhodnutí**

Symboly

POL 498 Rozhodování ve veřejné sféře:

- Reprezentují nějakým způsobem *policy* situaci
- **Příběh**
- **Synekdocha**
- **Metafora**
- **Dvojzačnost**

Příběh

POL 498 Rozhodování ve veřejné sféře:

- má popsat, „jak to chodí“: *heroes, villains, victims*
- Story of decline (stymied progress, change is only an illusion)
- Helplessness and control (conspiracy, blame the victim)

Synekdocha

POL 498 Rozhodování ve veřejné sféře:

- Část problému je prezentována místo celku (Fukušima).

Metafora

POL 498 Rozhodování ve veřejné sféře:

- Ukazuje blízkost různých politik (útvárů). Často také spojuje řešení pro politiku A a pro politiku B.
- Nejčastější metafory: organismus, přírodní zákony, stroje, nářadí, válka, epidemie

Nejednoznačnost

POL 498 Rozhodování ve veřejné sféře:

- klíčová kategorie politického rozhodování, disponují ji tvrzení, i události
- umožňuje politický kompromis (následné rozhodnutí podléhá interpretaci)
- Zhoršuje možnosti zkoumání policy

Čísla

POL 498 Rozhodování ve veřejné sféře:

V politickém rozhodování obvykle nejsou „přesná“, nýbrž „arbitrární“.

Vyžadují rozhodnutí o tom, co **měřit a co neměřit**

Vytvářejí normy (kolik čeho je)

Jsou nejednoznačná, ponechávají prostor pro politickou interpretaci

Číslo II.

POL 498 Rozhodování ve veřejné sféře:

- bývají propojena s příběhy
- vytváří dojem, že komplexní fenomény jsou jednodušší (než jsou)
- vytváří komunity těch, co byli počítáni
- mohou napomáhat kompromisu (dělení)
- tím, že vypadají přesně, posilují autoritu toho, kdo počítá.

Měření v policy procesu

POL 498 Rozhodování ve veřejné sféře

- nutí měřené hrát role
- pokud se něco měří, je to více na očích
- měření může podporovat požadavek na změnu
- je-li měření spojeno s výkonem, měření se ho snaží manipulovat
- moci měřit je moc
- měření vytváří aliance mezi měřiči a měřenými
- čísla nemluví sama za sebe

Příčiny

POL 498 Rozhodování ve veřejné sféře

Každý problém je něčím zapříčiněn, „něco“ se nabízí ke kontrole, eliminaci, překonání, neutralizaci.

Legitimizační moment: porozumění problému, skrze příčiny je možné ho definovat.

Kauzální příběhy: zamýšlenost

POL 498 Rozhodování ve veřejné sféře:

		Následky	
		zamýšlené	Nezamýšlené
Akce	Neřízené	MECHANICKÉ: BRAINWASHING	NÁHODNÉ: ZEMĚTŘESENÍ
	Záměrné	ZÁMĚRNÉ: KONSPIRACE	BEZDĚČNÉ: NEZAMÝŠLENÉ ÚČINKY

Kauzální strategie při definici problému

POL 498 Rozhodování ve veřejné sféře

- Ukázat, že problém je způsoben náhodnou příčinou
- Ukázat, že co se považovalo za náhodnou příčinu, je výsledek lidské činnosti
- Ukázat, že „nezamýšlené“ důsledky nejsou nezamýšlené
- Ukázat rozsáhlost problému, zvětšit důležitost a rozsah sociální intervence.

Jak se pracuje s kauzálními argumenty v *polis*

POL 498 Rozhodování ve veřejné sféře

1. Zpochybňují nebo legitimují existující pravidla, instituce, zájmy
2. Hledají se s jejich pomocí „viníci“
3. Určují se „opraváři“ (moc, prostředky)
4. Mění strukturu aliancí mezi lidmi/skupinami

Zájmy

POL 498 Rozhodování ve veřejné sféře

Policy proces bývá někdy interpretován jako střet „zájmů“.

Zájem komplikovaný pojem (objektivní x subjektivní zájem).

Aktivizuje se skrze mobilizaci (nestejná síla skupin mobilizovat, freeriding).

Klíčová proměnná: povaha tématu

POL 498 Rozhodování ve veřejné sféře:

	Zisky	
Náklady	Rozptýlené	Koncentrované
Rozptýlené	Sociální pojištění	Odškodnění nuceně nasazených
Koncentrované	Regulace farmaceutických firem	Odbory vs. vedení podniku

„Dobré“ vs. „špatné zájmy“

POL 498 Rozhodování ve veřejné sféře: úvodní hodina

Hodné slabé zájmy	Zlé silné zájmy
Kolektivní	Partikulární
Rozptýlené	Koncentrované
Široké	Úzké
Dlouhodobé	Krátkodobé
Duchovní	Materiální
Sociální	Ekonomické
Veřejné	Zvláštní
Práce	Kapitál

Rozhodnutí

POL 498 Rozhodování ve veřejné sféře

Inverzní strategie k příčinám.

Neuvažují se příčiny současného stavu, ale důsledky jeho změny.

**Cost-benefit analýza, Risk-benefit analýza,
Rozhodovací analýza**

Legitimační moment: redukce komplexity

Rozhodnutí: modely racionální volby

POL 498 Rozhodování ve veřejné sféře

Racionální volba:

- Precizní stanovení cílů
- Závazek k určitému cíli
- Výběr co nejvíce alternativ
- Alternativy spojeny s akcemi
- Evaluace výsledků akcí
- Výběr akce, maximalizující zisk

Rozhodování: polis

POL 498 Rozhodování ve veřejné sféře: úvodní hodina

Nejednoznačné stanovení cílů

Možnost jejich změny

Preferovaná alternativa prezentována jako jediná

Výběr důsledků, které podporují preferovanou alternativu

Maximalizace zisku není rozložena rovnoměrně.

POL 498 Rozhodování ve veřejné sféře: 27.3.2014

Model Policy Paradox III. Řešení

„Řešení“

POL 498 Rozhodování ve veřejné sféře: úvodní hodina

Nejsou „trvalá“.

Dočasné strategie výkonu moci, jejichž cílem je usměrňovat chování těch, kterých se týkají.

Proces implementace politický a dlouhodobý.

Řešení (typy)

POL 498 Rozhodování ve veřejné sféře: úvodní hodina

Stimuly

Pravidla

Přesvědčování

Práva

Transfer moci/moci rozhodovat

(policy rozhodnutí mohou kombinovat více typů řešení)

Diskutuje se, jestli je některé z druhů řešení „lepší“

Stimuly (*Inducements*)

POL 498 Rozhodování ve veřejné sféře:

Koncept **cukru a biče**

Pozitivní/Negativní

Lidé mění své chování na základě hrozby trestu nebo příslibu odměny.

Hranice mezi hrozbami a odměnami je obvykle velmi nezřetelná (odměny v sobě zahrnují možnost odebrání, tresty odměnu zrušení).

Situace stimulu

POL 498 Rozhodování ve veřejné sféře:

	Ekonomický model	Polis
Dárce	jednotlivá entita, schopná jednat konzistentně	kolektivní entita, možný vnitřní konflikt
Cíl	jednotlivá entita, schopná jednat konzistentně orientovaná na budoucnost, mění současné jednání, aby získala v budoucnosti	kolektivní entita, možný vnitřní konflikt časový rámec méně zřetelný
Stimul	Smysl stimulu je pro cíl jasný a jednoznačný	Může mít pro cíl jiný význam, než dárce očekává Může mít symbolický význam, jiný než manifestní význam

Tresty a odměny

POL 498 Rozhodování ve veřejné sféře:

	Ekonomický model	Polis
Odměny	čím více odměn, tím spíše se změní chování	aliance a podvádění mezi dárci a cíli
		náklady pro dárce
Tresty	čím více sankcí, tím spíše se změní chování	konflikt mezi dárci a cíli, může zvětšit odpor cílů
		sabotování částí dárců

Pravidla (Rules)

POL 498 Rozhodování ve veřejné sféře:

Nepřímé příkazy, fungují dlouhodobě, cílem koordinace

Vznikají v situaci „nedostatku“ (informačního, materiálního), kdy nelze často využívat stimulů.

Popisují obvykle **akce v kontextech**.

Pravidla jsou oficiální i neoficiální.

Klíčová vlastnost pravidel: (jistá) nejednoznačnost

POL 498 Rozhodování ve veřejné sféře:

Přesná pravidla	Flexibilní pravidla
Férovost: se stejnými případy je nakládáno stejně	Férovost: je možné být senzitivní ke kontextuálním faktorům
Eliminace arbitrárnosti	Umožňují těm, kdo rozhodují, kreativitu v nových situacích
Posilují předpověditelnost	Tím, že vykonavatelé interpretují, může být posílána efektivita
Symbolizují vládu zákona	Vyjadřují konkrétní a aktuální společenské preference

Pravidla v polis

POL 498 Rozhodování ve veřejné sféře:

Ekonomický model	Polis
Lze nalézt sedlový bod mezi přesností pravidla a jeho flexibilitou	Spor mezi přesností a flexibilitou je politický, argumentuje se při něm různými goals
Výjimky jsou explicitně vyjmenovány, pravidlo je úplné	Vzhledem ke komplexitě pravidla méně podrobná Odpověď na „krize“ nejednoznačnost, snaha vyhovět různým skupinám Perverzní pobídky
Pravidlo je flexibilní, uplatnitelné na všechny situace	Pravidlo, které lze uplatnit na všechny situace, je vágní
Pravidlo je neutrální (dopravní značka)	Pravidla vytváří hranice mezi skupinami, zvýhodňují, znevýhodňují
Pravidlo musí být dokonale vynutitelné	Vynucovači podléhají nejrůznějším vlivům, perverzní pobídky pro vynucovače, aplikace pravidel přibližná

Pravidla v polis: příklad

POL 498 Rozhodování ve veřejné sféře:

Perverzní pobídky:

1. nemocnice jsou placeny podle toho, na jakou nemoc pacienta léčí
2. nemocnice jsou placeny podle dní, po které pacienta léčí

Přesvědčování (Facts)

POL 498 Rozhodování ve veřejné sféře:

Demokratický model	Totalitární model	Polis
V osobním i kolektivním rozhodování dominuje rozum	Jednotlivci akceptují propagandu, sami nerozhodují	Rozum, zvyky, zjednodušení, stereotypy, skupinové normy jako základ pro rozhodování
Fakta jsou neutrální, mohou řešit konflikty	Informace je omezená, kontrolována. Slouží k sociální kontrole, ne k řešení konfliktů.	Informace (i labele) jsou zdrojem interpretace, jsou často zpochybňovány. Ovlivnění, manipulace
Sladění individuálních akcí s veřejným zájmem	Indoktrinace, centrálně řízená	Snaha vyvolat postojovou změnu, není centrálně řízeno, někteří mají více zdrojů než jiní

Práva (Rights): Dvě tradice, pozitivní a normativní

POL 498 Rozhodování ve veřejné sféře:

Pozitivní	Normativní
Právo je požadavek, podpořený státní mocí	Právo je cokoliv, co občané mají nárok očekávat od druhých nebo od státu
Právo vychází ze státní moci	Právo vychází z jiného zdroje (zvyky, církev, přirozené právo, rozum)
Lidé mají práva tehdy, pokud je nárokují a jsou podpořeni státem.	Lidé mají i ta práva, která aktivně nenárokují a v nichž je stát nepodpoří.

Typy práv

POL 498 Rozhodování ve veřejné sféře:

Procedurální (popis, jak má vzniknout rozhodnutí)

Substantivní (popis akcí či oprávnění, které je možné nárokovat)

Negativní (svoboda od omezení něco dělat- nevyžaduje se interference dalších stran)

Pozitivní (oprávnění k něčemu- vyžadována něčí interference)

Zdroje práv

POL 498 Rozhodování ve veřejné sféře:

Zdroje: ústava, legislativa, soudy, administrativní aparát

„Mechanismus“ práv: existují v některém ze zdrojů, v případě konfliktu rozhoduje třetí strana

Vynucení práv: vynucují si je ti, jichž se týkají (porušení, výjimky), třetí stranu: interpretaci zajišťuje stát, souhlas s rozhodnutím je dán kooperací všech stran

Práva v polis

POL 498 Rozhodování ve veřejné sféře:

Racionální model	Polis
Existují zdroje práv, lidé je znají (pozitivní práva)	Lidé čerpají své znalosti o právech z médií, od dalších lidí, z morální filozofie i z oficiálních zdrojů (pozitivní i normativní práva)
Jasná, jednoznačná, aplikace rozumem a logikou	Aplikace soudci (logika, rozum, názory, postoje)
Soudci nejsou ovlivněni statusem stran ani ničím dalším kromě faktů	Ovlivnění kontextem možné
Stejný přístup všech stran k možnosti uplatnit práva, identita aktérů nedůležitá	Opakované uplatňování práv ovlivňuje výsledek
Dobrovolné podrobení se stran rozhodnutí	Dodatečné prostředky soudů k vynucení souhlasu s rozhodnutím (rétorika) Časté zásahy výkonné moci (vynucení nebo snaha o změnu rozhodnutí)

Změna rozhodovací procedury (Powers)

POL 498 Rozhodování ve veřejné sféře:

Rozhodnutí, kdo rozhoduje, má vyvolat změnu obsahu rozhodnutí

3 strategie:

Změna složení rozhodovacího tělesa

Změna velikosti rozhodovacího tělesa

Změna rozhodovací úrovně

Složení rozhodovacího tělesa

POL 498 Rozhodování ve veřejné sféře:

Elektorát: různé změny volebního práva

Zástupci, držitelé úřadů: změna systému

reprezentace: **deskriptivní, substantivní,
zodpovědná**

Velikost rozhodovacího tělesa

POL 498 Rozhodování ve veřejné sféře:

Malé komunity: flexibilita, empatie k rozhodnutí, loajalita členů k rozhodnutí, snazší nacházení většiny, větší možnost participovat na rozhodnutích

Velké komunity: větší výběr reprezentantů (větší kompetentnost), menší pravděpodobnost jednomyslnosti (zvláštní zájmy), pro úzkou elitu je obtížnější se dlouhodobě prosazovat

Úroveň rozhodování (centralizace x decentralizace)

POL 498 Rozhodování ve veřejné sféře:

Decentralizace: rozhodnutí blíže těm, jichž se týkají, je možné je přizpůsobovat lokálním podmínkám, umožňuje policy experimenty, více autonomie pozitivní vztah ke svobodě

Centralizace: širší úhel pohledu, rezistence vůči úzkým zájmům, standardizace zvyšuje férovost, umožňuje redistribuci na nižších složkách